

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1932-1933		N° 105	
		SEANCE du 29 mars 1933	VERGADERING van 29 Maart 1933
		Zittingsjaar 1932-1933	

PROJET DE LOI

approuvant la Convention de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire et le protocole final, signés à Ankara le 8 avril 1931 entre la Belgique et la Turquie.

EXPOSE DES MOTIFS

MADAME, MESSIEURS,

J'ai l'honneur de soumettre à l'approbation des Chambres législatives la Convention de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire, conclue le 8 avril 1931, entre la Belgique et la République turque.

Cette convention est analogue dans ses principales dispositions aux traités de même nature conclus précédemment par la Belgique avec divers Etats et qui ont été approuvés par le Parlement. Elle reproduit, sauf quelques modifications, le modèle A de convention bilatérale que la neuvième Assemblée de la Société des Nations, par une résolution en date du 26 septembre 1928, a recommandé à l'attention des Etats membres de la Société. D'après les clauses de la convention belgo-turque, aucun différend, de quelque nature qu'il soit, n'échappe au règlement pacifique. Après avoir été soumis, si les Gouvernements contractants le jugent bon, à une commission permanente de conciliation, les litiges de caractère juridique doivent être déferés à la Cour Permanente de Justice Internationale, à moins que les Hautes Parties contractantes ne s'entendent pour recourir à un Tribunal arbitral. Quant aux autres différends, ils seront soumis obligatoirement à la Commission permanente de Conciliation, et déferés éventuellement ensuite à un Tribunal d'arbitrage.

Les principaux amendements apportés, sur la demande du Gouvernement d'Ankara, au projet qui lui avait été présenté par le Gouvernement du Roi, proviennent du fait que la République turque n'était pas membre de la Société des Nations au moment où le traité a été conclu, et qu'elle n'a pas signé le Statut de la Cour permanente de Justice internationale : le Gouvernement turc admet que les différends d'ordre juridique soient soumis à la Cour, mais il préfère que le Statut de celle-ci ne soit pas mentionné dans la Convention. D'autre part, l'article 34 du projet, qui visait les différends dans lesquels une tierce Puissance aurait un intérêt, a été remplacé par un protocole final annexé au traité. Enfin, la Convention ne s'applique pas

WETSONTWERP

waarbij worden goedgekeurd de Overeenkomst van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling en het slot-protocol, geteekend te Ankara den 8ⁿ April 1931 tusschen België en Turkije.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Ik heb de eer de Overeenkomst van Verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling, gesloten tusschen België en de Turksche Republiek op 8 April 1931, aan de goedkeuring der Wetgevende Kamers te onderwerpen.

Deze Overeenkomst stemt in hare voornaamste beschikkingen overeen met de soortgelijke verdragen vroeger door België met verschillende Staten aangegaan en die door het Parlement goedgekeurd werden. Behoudens enkele wijzigingen, is zij gelijk aan het model A van tweezijdige overeenkomst dat de negende Vergadering van den Volkenbond, door eene resolutie gedagteekend van 26 September 1928, aan de aandacht der Staten leden van den Bond aanbevolen heeft. Volgens de bepalingen der Belgisch-Turksche Overeenkomst ontsnapt geen enkel geschil van welken aard ook, aan de vreedzame regeling. Na onderworpen te zijn geworden aan eene Bestendige Verzoeningscommissie, indien de contracteerende Regeeringen zulks goed achten, dienen de geschillen van gerechtelijken aard naar het Bestendige Hof van Internationale Justitie te worden verwezen, tenzij de Hooge Contracteerende Partijen overeenkomen hun toevlucht te nemen tot een Scheidsgerecht. Wat de andere geschillen betreft, deze zullen verplichtend aan de Bestendige Verzoeningscommissie onderworpen en eventueel naderhand naar een Scheidsgerecht verwezen worden.

De bijzonderste wijzigingen die, op aanvraag der Regeering van Ankara, aangebracht werden in het ontwerp dat haar door de Regeering des Konings werd voorgelegd, komen voort uit het feit dat de Turksche Republiek geen lid van den Volkenbond was op het oogenblik dat het Verdrag gesloten werd en het Statuut van het Bestendig Hof van Internationale Justitie niet onderteekend heeft : de Turksche Regeering neemt aan dat de geschillen van gerechtelijken aard aan het Hof onderworpen worden, doch zij verkiest dat het Statuut van dit Hof in de Overeenkomst niet zou vermeld worden. Anderzijds werd art. 34 van het ontwerp, dat de geschillen beoogde waarin eene derde mogendheid een belang zou hebben, vervangen

aux différends qui, de l'avis de l'une des Parties, relèveraient, d'après les principes du droit international, exclusivement de sa souveraineté ou rentreraient, d'après les traités en vigueur entre elles, dans sa compétence exclusive — sauf à la Cour de trancher les divergences d'interprétation qui pourraient se produire sur ce point. Elle ne s'applique pas non plus aux différends nés de faits antérieurs à sa conclusion.

Ces légères modifications du projet primitif ne diminueront pas l'efficacité du traité.

Ce nouvel acte international conclu entre la Belgique et la Turquie ne manquera pas de resserrer encore les relations confiantes qui existent entre les deux pays.

J'ai la confiance, Madame, Messieurs, que vous voudrez bien accepter le projet de loi ci-joint portant approbation de la Convention belgo-turque de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

P. HYMANS.

PROJET DE LOI

ALBERT,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir. SALUT !

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires Etrangères,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires Etrangères est chargé de présenter en Notre Nom aux Chambres législatives de projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE UNIQUE.

Sont approuvés la convention de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire, et le protocole final, signés à Ankara, le 8 avril 1931, entre la Belgique et la Turquie.

Donné à Bruxelles, le 21 mars 1933.

ALBERT.

PAR LE ROI :

Le Ministre des Affaires Etrangères,

P. HYMANS.

door een bij het verdrag gevoegd Slotprotocol. Ten slotte is de Overeenkomst niet van toepassing op de geschillen die, naar de meening van eene der Partijen, volgens de beginselen van het volkenrecht uitsluitend aan hare souverainiteit zouden onderworpen zijn of volgens de tusschen hen van kracht zijnde Verdragen tot hare uitsluitende bevoegdheid zouden behooren; evenwel zal het Hof moeten beslissen in zake de verschillen van interpretatie die over dit punt zouden kunnen ontstaan. De Overeenkomst is evenmin van toepassing op geschillen ontstaan uit feiten die gebeurd zijn voordat zij gesloten werd.

Deze lichte wijzigingen van het oorspronkelijk ontwerp zullen de doelmatigheid van het Verdrag niet verminderen. Deze nieuwe internationale akte gesloten tusschen België en Turkije zal niet nalaten de tusschen beide landen bestaande goede betrekkingen nog te verstevigen.

Ik vertrouw, Mevrouw, Mijne Heeren, dat gij het bijgaande wetsontwerp tot goedkeuring der Belgisch-Turksche Overeenkomst van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling, wel zult willen aannemen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

P. HYMANS.

WETSONTWERP

ALBERT,

Koning der Belgen,

Aan allen tegenwoordigen en toekomenden, HEIL !

Op voorstel van onzen Minister van Buitenlandsche Zaken,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Buitenlandsche Zaken wordt gelast, in Onzen Naam, aan de Wetgevende Kamers, het wetsontwerp voor te leggen, waarvan de inhoud volgt :

EENIG ARTIKEL.

Worden goedgekeurd de overeenkomst van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling, en het slotprotocol, geteekend te Ankara, den 8e April 1931, tusschen België en Turkije.

Gegeven te Brussel, den 21e Maart 1933.

ALBERT.

VAN 'S KONINGS WEGE :

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

P. HYMANS.

CONVENTION
de conciliation, d'arbitrage et de règlement
judiciaire entre la Belgique et la Turquie

SA MAJESTE LE ROI DES BELGES

et

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TURQUE,

s'inspirant des heureuses relations d'amitié qui unissent leurs nations respectives;

Sincèrement désireux d'assurer, par des procédés pacifiques, le règlement des différends qui viendraient à surgir entre leurs pays;

Constatant que le respect des droits établis par les traités ou résultant du droit des gens est obligatoire pour les tribunaux internationaux;

Reconnaissant que les droits appartenant à chaque Etat ne sauraient être modifiés que de son consentement;

Ont décidé de réaliser dans une convention leur intention commune et ont désigné pour leurs Plénipotentiaires :

SA MAJESTE LE ROI DES BELGES,

Son Excellence Monsieur Louis LECLERCQ, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi des Belges en Turquie;

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TURQUE,

Son Excellence Dr Teyfik RUSTU BEY, Ministre des Affaires Etrangères de la République Turque, Député d'Izmir,

lesquels, après avoir déposé leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

CHAPITRE PREMIER.

Du règlement pacifique en général.

ARTICLE PREMIER.

Les différends de toute nature qui viendraient à s'élever entre les Hautes Parties Contractantes et qui n'auraient pu être résolus par la voie diplomatique seront soumis, dans les conditions fixées par la présente Convention, à un règlement judiciaire ou arbitral, précédé selon le cas, obligatoirement ou facultativement, d'un recours à la procédure de conciliation.

OVEREENKOMST
van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling
tusschen België en Turkije

VERTALING

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN

en

DE PRESIDENT DER TURKSCHER REPUBLIEK,

Geleid door de gelukkige vriendschapsbetrekkingen die hunne respectieve naties verbinden;

Beziel met den oprechten wensch door vreedzame procedures de regeling te verzekeren van de geschillen die tusschen hunne landen zouden ontstaan;

Vaststellend dat de eerbiediging der door de verdragen gevestigde of uit het volkenrecht voortvloeiende rechten verplichtend is voor de internationale rechtbanken;

Erkennend dat de aan elken Staat toebehoorende rechten slechts met zijne toestemming gewijzigd zouden kunnen worden;

Hebben besloten door een overeenkomst hunne gemeenschappelijke bedoeling te verwezenlijken en hebben tot hunne gevolmachtigden benoemd :

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN,

Zijne Excellentie den heer Louis LECLERCQ, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Koning der Belgen in Turkije :

DE PRESIDENT DER TURKSCHER REPUBLIEK,

Zijne Excellentie Dr Teyfik RUSTU BEY, Minister van Buitenlandsche Zaken der Turksche Republiek, Afgevaardigde van Izmir,

welke, na hunne in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten te hebben nedergelegd, overeengekomen zijn aangaande de volgende beschikkingen :

HOOFDSTUK I.

Van de vreedzame regeling in het algemeen.

ARTIKEL EÉN.

De geschillen van elken aard die tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen zouden oprijzen en die langs den diplomatieken weg niet konden opgelost worden, zullen onder de door deze Overeenkomst vastgestelde voorwaarden onderworpen worden aan een gerechtelijke of scheidsrechtelijke regeling, volgens het geval op verplichtende of facultatieve wijze voorafgegaan van een beroep op de verzoeningsprocedure.

ARTICLE 2.

Les différends pour la solution desquels une procédure spéciale serait prévue par d'autres Conventions en vigueur entre les Hautes Parties Contractantes, seront réglés conformément aux dispositions de ces Conventions.

ARTICLE 3.

1. — S'il s'agit d'un différend dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Hautes Parties Contractantes, relève de la compétence des autorités judiciaires ou administratives, cette partie pourra s'opposer à ce que ce différend soit soumis aux diverses procédures prévues par la présente Convention, avant qu'une décision définitive ait été rendue dans des délais raisonnables par l'autorité compétente.

2. — La partie qui, dans ce cas, voudra recourir aux procédures prévues par la présente Convention, devra notifier à l'autre partie son intention dans un délai d'un an, à partir de la décision susvisée.

CHAPITRE II.

Du règlement judiciaire.

ARTICLE 4.

Tous différends au sujet desquels les parties se contesteront réciproquement un droit seront soumis pour jugement à la Cour Permanente de Justice Internationale, à moins que les parties ne tombent d'accord, dans les termes prévus ci-après, pour recourir à un tribunal arbitral.

Il est entendu que les différends ci-dessus visés comprennent notamment ceux qui ont pour objet :

- 1° L'interprétation d'un traité;
- 2° Tout point de droit international;
- 3° La réalité de tout fait qui, s'il était établi, constituerait la rupture d'une obligation internationale;

4° L'étendue ou la nature de la réparation due pour une telle rupture.

ARTICLE 5.

Si les parties sont d'accord pour soumettre les différends visés à l'article précédent à un tribunal arbitral, elles rédigeront un compromis dans lequel elles fixeront l'objet du litige, le choix des arbitres et la procédure à suivre. A défaut d'indications ou de précisions suffisantes dans le compromis, il sera fait application dans la mesure nécessaire des dispositions de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

ARTIKEL 2.

De geschillen voor welke oplossing eene bijzondere procedure voorzien zou zijn door andere tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen van kracht zijnde overeenkomsten, zullen overeenkomstig de beschikkingen dezer overeenkomsten geregeld worden.

ARTIKEL 3.

1. — Indien het gaat om een geschil waarvan het voorwerp, volgens de inlandsche wetten van eene der Hooge Verdragsluitende Partijen, tot de bevoegdheid van de gerechtelijke of administratieve overheden behoort, zal deze partij er zich tegen kunnen verzetten dat het geschil onderworpen worde aan de verschillende door deze Overeenkomst voorziene procedures, alvorens de bevoegde overheid binnen een redelijken tijd definitief uitspraak heeft gedaan.

2. — De partij die, in dat geval, hare toevlucht zal willen nemen tot de door deze Overeenkomst voorziene procedures, zal, binnen den tijd van een jaar te rekenen van bovenbedoelde uitspraak, haar voornemen ter kennis van de andere Partij moeten brengen.

HOOFDSTUK II.

Van de gerechtelijke regeling.

ARTIKEL 4.

Alle geschillen aangaande welke de Partijen elkander een recht zouden betwisten, zullen voor uitspraak onderworpen worden aan het Bestendig Hof van Internationale Justitie, tenzij de Partijen het eens worden, in de hierna voorziene voorwaarden, om hunne toevlucht te nemen tot een Scheidsgerecht.

Men is het er over eens dat de hierboven bedoelde geschillen inzonderheid degene omvatten welke tot voorwerp hebben :

- 1° De uitlegging van een verdrag;
- 2° Elk punt van volkenrecht;
- 3° De werkelijkheid van elk feit dat, indien het vastgesteld was, de verbreking eener internationale verplichting zou uitmaken;
- 4° De uitgebreidheid of den aard van het herstel voor een dergelijke verbreking verschuldigd.

ARTIKEL 5.

Indien de Partijen het eens zijn om de in voorgaand artikel bedoelde geschillen aan een scheidsgerecht te onderwerpen, zullen zij een compromis opstellen waarin zij het voorwerp van het geschil, de keuze der scheidsrechters en de te volgen procedure zullen bepalen. Bij gebrek aan voldoende aanduidingen of bijzonderheden in het compromis, zullen de beschikkingen der Overeenkomst van 's Gravenhage van 18 October 1907, voor de vreedzame regeling der internationale geschillen, in de mate waarin het noodig is, toegepast worden.

ARTICLE 6.

A défaut d'accord entre les parties sur le compromis visé à l'article précédent ou à défaut de désignation d'arbitres et après un préavis de trois mois, l'une ou l'autre d'entre elles aura la faculté de porter directement, par voie de requête, le différend devant la Cour Permanente de Justice Internationale.

ARTICLE 7.

1. — Pour les différends prévus à l'article 4, avant toute procédure devant la Cour Permanente de Justice Internationale, ou avant toute procédure arbitrale, les parties pourront, d'un commun accord, recourir à la procédure de conciliation prévue par la présente Convention;

2. — En cas de recours à la conciliation et d'échec de cette procédure, aucune des parties ne pourra porter le différend devant la Cour Permanente de Justice Internationale ou demander la constitution du tribunal arbitral visé à l'article 5, avant l'expiration du délai d'un mois à compter de la clôture des travaux de la Commission de conciliation.

CHAPITRE III.

De la conciliation.

ARTICLE 8.

Tous différends entre les Parties, autres que ceux prévus à l'article 4, seront soumis obligatoirement à une procédure de conciliation avant de pouvoir faire l'objet d'un règlement arbitral.

ARTICLE 9.

Les différends visés à l'article précédent seront portés devant une commission de conciliation permanente ou spéciale constituée par les parties.

ARTICLE 10.

Sur la demande, adressée par une des Hautes Parties Contractantes à l'autre Partie, il devra être constitué, dans les six mois, une Commission Permanente de Conciliation.

ARTICLE 11.

Sauf accord contraire des Parties, la Commission de conciliation sera constituée comme suit :

1° La Commission comprendra cinq membres. Les Hautes Parties Contractantes en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les trois au-

ARTIKEL 6.

Bij gebrek aan overeenkomst tussen de Partijen aangaande het in voorgaand artikel bedoelde compromis of bij gebrek aan aanstelling van scheidsrechters en na een preadvies van drie maanden zal de eene of de andere onder hen het recht hebben het geschil rechtstreeks, door middel van een verzoekschrift, voor het Bestendige Hof van Internationale Justitie te brengen.

ARTIKEL 7.

1. — Voor de in artikel 4 voorziene geschillen, zullen de Partijen, vooraleer er wordt overgegaan tot eenige procedure voor het Bestendige Hof van Internationale Justitie of tot eenige scheidsrechterlijke procedure, in gemeen overleg hunne toevlucht kunnen nemen tot de in deze Overeenkomst voorziene verzoeningsprocedure.

2. — Ingeval er van de verzoening gebruik wordt gemaakt en deze procedure faalt, zal geen der Partijen het geschil voor het Bestendige Hof van Internationale Justitie kunnen brengen of de samenstelling van het in artikel 5 bedoelde scheidsgerecht kunnen vragen, vooraleer een maand verstreken is sedert de sluiting der werkzaamheden van de Verzoeningscommissie.

HOOFDSTUK III.

Van de verzoening.

ARTIKEL 8.

Alle geschillen tussen de Partijen, andere dan degene voorzien in artikel 4, zullen verplichtend onderworpen worden aan een verzoeningsprocedure alvorens het voorwerp van een scheidsrechterlijke regeling te kunnen uitmaken.

ARTIKEL 9.

De in voorgaand artikel bedoelde geschillen zullen gebracht worden voor een bestendige of bijzondere Verzoeningscommissie samengesteld door de Partijen.

ARTIKEL 10.

Op het door een der Hooge Verdragsluitende Partijen tot de andere Partij gerichte verzoek, zal er binnen de zes maanden een Bestendige Verzoeningscommissie moeten samengesteld worden.

ARTIKEL 11.

Tenzij de Partijen anders overeenkomen, zal de verzoeningscommissie samengesteld zijn als volgt :

1° De Commissie zal uit vijf leden bestaan. De Hooge Verdragsluitende Partijen zullen er elk een benoemen die onder hunne respectieve onderhoorigen zal kunnen gekozen

tres commissaires seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants de tierces Puissances. Ces derniers devront être de nationalités différentes, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des Parties, ni se trouver à leur service. Parmi eux, les Hautes Parties Contractantes désigneront le Président de la Commission.

2° Les commissaires seront nommés pour trois ans. Ils seront rééligibles. Les commissaires nommés en commun pourront être remplacés au cours de leur mandat, de l'accord des Parties. Chacune des Hautes Parties Contractantes pourra toujours, d'autre part, procéder au remplacement du commissaire nommé par elle. Nonobstant leur remplacement, les commissaires resteront en fonctions pour l'achèvement de leurs travaux en cours.

3° Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

ARTICLE 12.

Si, lorsqu'il s'élève un différend, il n'existe pas une commission permanente de conciliation nommée par les Parties, une commission spéciale sera constituée pour l'examen du différend dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des parties à l'autre. Les nominations se feront conformément aux dispositions de l'article précédent, à moins que les parties n'en décident autrement.

ARTICLE 13.

Si la nomination des commissaires à désigner en commun n'intervient pas dans les délais prévus aux articles 10 et 12, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié à une tierce Puissance choisie d'un commun accord par les parties. Dans le cas où un accord n'interviendrait pas au sujet du choix de cette tierce Puissance, le Président de la Confédération Helvétique sera prié de procéder aux désignations nécessaires.

ARTICLE 14.

1. — La Commission de conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président, par les deux parties agissant d'un commun accord, ou, à défaut, par l'une ou l'autre des parties.

2. — La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

worden. De drie andere Commissarissen zullen in gemeen overleg onder de onderhoorigen van derde Mogendheden gekozen worden. Deze laatsten zullen van verschillende nationaliteit moeten zijn, hunne gewone verblijfplaats op het grondgebied der Partijen niet mogen hebben, noch zich in hun dienst bevinden. Onder hen zullen de Hooge Verdragsluitende Partijen den Voorzitter der Commissie aanwijzen.

2° De Commissarissen zullen voor drie jaren benoemd worden. Zij zullen herkiesbaar zijn. De in gemeen overleg benoemde commissarissen zullen tijdens hun mandaat, mits overeenstemming der Partijen, vervangen kunnen worden. Elk der Hooge Verdragsluitende Partijen zal anderzijds steeds tot de vervanging van den door haar benoemden Commissaris kunnen overgaan. Niettegenstaande hunne vervanging zullen de Commissarissen in functie blijven voor de afhandeling der werken waarmede zij bezig waren.

3° Er zal in den kortst mogelijken tijd voorzien worden in de vacatures die zouden ontstaan ten gevolge van overlijden of ontslag of eenige andere verhinderende omstandigheden voor de benoemingen vastgesteld.

ARTIKEL 12.

Indien er, wanneer er een geschil oprijst, geen door de Partijen benoemde Bestendige Verzoeningscommissie bestaat, zal er voor het onderzoek van het geschil een bijzondere commissie worden samengesteld binnen een termijn van drie maanden te rekenen van het door de eene der Partijen tot de andere gerichte verzoek. De benoemingen zullen geschieden overeenkomstig de beschikkingen van het vorig artikel, tenzij de Partijen er anders over beslissen.

ARTIKEL 13.

1. — Indien de benoeming der in gemeen overleg aan te wijzen commissarissen niet binnen de door artikelen 10 en 12 voorziene termijnen plaats heeft, zal de zorg om tot de noodige benoemingen over te gaan toevertrouwd worden aan eene derde Mogendheid in gemeen overleg door de Partijen gekozen.

Ingeval geen akkoord bereikt zou worden aangaande de keus van deze derde Mogendheid, zal de President van den Zwitserschen Bond verzocht worden tot de noodige benoemingen over te gaan.

ARTIKEL 14.

1. — Het geschil zal bij de Verzoeningscommissie ahangig gemaakt worden door middel van een verzoekschrift tot den Voorzitter gericht door beide Partijen handelend in gemeen overleg of, bij gebrek daaraan, door de eene of de andere der Partijen.

2. — Het verzoekschrift zal, na een korte uiteenzetting van het voorwerp van het geschil, eene uitnodiging aan de Commissie bevatten om over te gaan tot alle maatregelen die geschikt zijn om tot een verzoening te leiden.

3. — Si la requête émane d'une seule des parties, elle sera notifiée par celle-ci sans délai à l'autre partie.

ARTICLE 15.

1. — Dans un délai de quinze jours à partir de la date où l'une des parties aura porté un différend devant une Commission permanente de conciliation, chacune des parties pourra, pour l'examen de ce différend, remplacer son commissaire par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

2. — La partie qui usera de ce droit en fera immédiatement la notification à l'autre partie; celle-ci aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de quinze jours à compter de la date où la notification lui sera parvenue.

ARTICLE 16.

La Commission de conciliation se réunira, sauf accord contraire entre les Parties, au lieu désigné par son Président.

ARTICLE 17.

Les travaux de la Commission de conciliation ne seront publics qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des parties.

ARTICLE 18.

1. — Sauf accord contraire des parties, la Commission de conciliation règlera elle-même sa procédure qui, dans tous les cas, devra être contradictoire. En matière d'enquête, la Commission, si elle n'en décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du titre III de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

2. — Les parties seront représentées auprès de la Commission de conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaires entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

3. — La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leur gouvernement.

ARTICLE 19.

Sauf accord contraire des parties, les décisions de la Commission de conciliation seront prises à la majorité des voix et la Commission ne pourra se prononcer sur le fond du différend que si tous ses membres sont présents.

3. — Indien het verzoekschrift van eene enkele der Partijen uitgaat, zal deze er onverwijld aan de andere Partij kennis van geven.

ARTIKEL 15.

1. — Binnen een termijn van twee weken te rekenen van den datum waarop een der Partijen een geschil voor een Bestendige Verzoeningscommissie zal gebracht hebben, zal elke Partij, voor het onderzoek van dit geschil, haren Commissaris mogen vervangen door een persoon die eene bijzondere bevoegdheid te dier zake bezit.

2. — De Partij die van dit recht zal gebruik maken, zal er onmiddellijk aan de andere Partij kennis van geven; deze zal in dat geval het recht hebben hetzelfde te doen binnen een termijn van twee weken te rekenen van den datum waarop zij de kennisgeving zal ontvangen hebben.

ARTIKEL 16.

De Verzoeningscommissie zal, ten ware de Partijen anders overeenkwamen, in de door haren Voorzitter aangewezen plaats bijeenkomen.

ARTIKEL 17.

De werkzaamheden der Verzoeningscommissie zullen slechts openbaar zijn krachtens een besluit genomen door de Commissie, met de goedkeuring der Partijen.

ARTIKEL 18.

1. — Tenzij de Partijen anders overeenkomen, zal de Commissie zelf hare procedure regelen, die in elk geval tegensprekelijk zal moeten zijn. In zake onderzoek, zal de Commissie, indien zij er bij eenparigheid niet anders over beslist, zich gedragen naar de beschikkingen van Titel III der Overeenkomst van 's Gravenhage van 18 October 1907, voor de vreedzame regeling der internationale geschillen.

2. — De Partijen zullen bij de Verzoeningscommissie vertegenwoordigd zijn door agenten die tot taak zullen hebben als tussenpersonen tussen hen en de Commissie te dienen; zij zullen zich bovendien kunnen doen bijstaan door raadslieden en deskundigen daartoe door hen benoemd en het verhoor kunnen vragen van alle personen wier getuigenis hun nuttig zou schijnen.

3. — Van haren kant zal de Commissie het recht hebben mondelingen uitleg te vragen aan de agenten, raadslieden en deskundigen van beide Partijen, alsook aan elken persoon dien zij het nuttig zou achten met de toestemming zijner Regeering te doen verschijnen.

ARTIKEL 19.

Tenzij de Partijen anders overeenkomen, zullen de besluiten der Verzoeningscommissie bij meerderheid van stemmen genomen worden en de Commissie zal zich over den grond van het geschil slechts mogen uitspreken wanneer al hare leden aanwezig zijn.

ARTICLE 20.

Les parties s'engagent à faciliter les travaux de la Commission de conciliation et, en particulier, à lui fournir, dans la plus large mesure possible, tous documents et informations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

ARTICLE 21.

1. — Pendant la durée de leurs travaux, chacun des commissaires recevra une indemnité dont le montant sera arrêté du commun accord des parties, qui en supporteront chacune une part égale.

2. — Les frais généraux occasionnés par le fonctionnement de la Commission seront répartis de la même façon.

ARTICLE 22.

1. — La Commission de conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles, par voie d'enquête ou autrement, et de s'efforcer de concilier les parties. Elle pourra, après un examen de l'affaire, exposer aux parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et leur impartir un délai pour se prononcer.

2. — A la fin de ses travaux, la Commission dressera un procès-verbal constatant, suivant le cas, soit que les parties se sont arrangées et, s'il y a lieu, les conditions de l'arrangement, soit que les parties n'ont pu être conciliées. Le procès-verbal ne mentionnera pas si les décisions de la Commission ont été prises à l'unanimité ou à la majorité.

3. — Les travaux de la Commission devront, à moins que les parties n'en conviennent autrement, être terminés dans un délai de six mois à compter du jour où la Commission aura été saisie du différend.

ARTICLE 23.

Le procès-verbal de la Commission sera porté sans délai à la connaissance des parties. Il appartient aux parties d'en décider la publication.

CHAPITRE IV.

Du règlement arbitral.

ARTICLE 24.

Si, dans le mois qui suivra la clôture des travaux de la Commission de conciliation visée dans les articles précé-

ARTIKEL 20.

De Partijen gaan de verplichting aan de werkzaamheden der Verzoeningscommissie te vergemakkelijken en inzonderheid haar, in zoo ruime mate mogelijk, alle nuttige documenten en inlichtingen te verschaffen, alsook de te hunner beschikking staande middelen te gebruiken om haar toe te laten, op hun grondgebied en volgens hunne wetgeving over te gaan tot de dagvaarding en het verhoor van getuigen of van deskundigen en tot begevingen ter plaats.

ARTIKEL 21.

1. — Tijdens hunne werkzaamheden zal elk der commissarissen een vergoeding ontvangen waarvan het bedrag zal vastgesteld worden in gemeen overleg tusschen de Partijen die er elk een gelijk deel van zullen dragen.

2. — De algemeene onkosten door de werking der Commissie veroorzaakt zullen op dezelfde wijze verdeeld worden.

ARTIKEL 22.

1. — De Verzoeningscommissie zal als taak hebben de betwiste kwesties toe te lichten, te dien einde door onderzoek of eenig ander middel alle nuttige inlichtingen te verzamelen en te trachten de Partijen te verzoenen. Zij zal, na de aangelegenheid onderzocht te hebben, aan de Partijen de bepalingen der haar passend schijnende schikking kunnen uiteenzetten en hun een termijn toestaan om zich uit te spreken.

2. — Wanneer de Commissie hare werkzaamheden geëindigd heeft, zal zij een proces-verbaal opmaken waarbij, volgens het geval, vastgesteld wordt, ofwel dat de Partijen tot overeenstemming gekomen zijn, en, in voorkomend geval, welke de voorwaarden der Overeenkomst zijn, ofwel dat de Partijen niet konden verzoend worden. Het proces-verbaal zal niet vermelden of de besluiten der Commissie bij eenparigheid of bij meerderheid genomen werden.

3. — De werkzaamheden der Commissie zullen, tenzij de Partijen anders overeenkomen, moeten geëindigd zijn binnen een termijn van zes maanden, te rekenen van den dag waarop het geschil bij de Commissie aanhangig gemaakt werd.

ARTIKEL 23.

Het proces-verbaal der Commissie zal onverwijld ter kennis der Partijen gebracht worden. Het zal de taak der Partijen zijn te beslissen of het zal bekendgemaakt worden.

HOOFDSTUK IV.

Van de scheidsrechterlijke regeling.

ARTIKEL 24.

Indien, binnen de maand volgend op het sluiten der werkzaamheden van de in vorige artikels bedoelde verzo-

dents, les parties ne se sont pas entendues, la question sera portée devant un tribunal arbitral constitué, sauf accord contraire des parties, de la manière indiquée ci-après.

ARTICLE 25.

Le Tribunal Arbitral comprendra cinq membres. Les Parties en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les deux autres arbitres et le surarbitre seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants de tierces Puissances. Ces derniers devront être de nationalités différentes, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des Parties, ni se trouver à leur service.

ARTICLE 26.

Si la nomination des membres du Tribunal arbitral n'intervient pas dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des Parties à l'autre de constituer un tribunal arbitral, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié à une tierce Puissance choisie d'un commun accord par les Parties.

Dans le cas où un accord n'interviendrait pas au sujet du choix de cette tierce Puissance, le Président de la Confédération Helvétique sera prié de procéder aux désignations nécessaires.

ARTICLE 27.

Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission, ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

ARTICLE 28.

Les parties rédigeront un compromis déterminant l'objet du litige et la procédure à suivre.

ARTICLE 29.

A défaut d'indications ou de précisions suffisantes dans le compromis, relativement aux points indiqués dans l'article précédent, il sera fait application, dans la mesure nécessaire, des dispositions de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907, pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

ARTICLE 30.

Faute de conclusion d'un compromis dans un délai de trois mois à partir de la constitution du Tribunal, celui-ci sera saisi par requête de l'une ou l'autre des parties.

ningscommissie, de Partijen niet tot overeenstemming gekomen zijn, zal de kwestie gebracht worden voor een scheidsgerecht samengesteld, tenzij de Partijen anders overeengekomen zijn, op de hierna aangeduide wijze.

ARTIKEL 25.

Het Scheidsgerecht zal uit vijf leden bestaan. De Partijen zullen er elk een benoemen, die onder hunne respectieve landgenooten zal gekozen kunnen worden. De twee andere scheidsrechters en de opper-scheidsrechter zullen in gemeen overleg onder de onderhoorigen van derde Mogendheden gekozen worden. Deze laatsten zullen van verschillende nationaliteit moeten zijn, hunne gewone verblijfplaats niet op het grondgebied der Partijen mogen hebben, noch zich in hun dienst bevinden.

ARTIKEL 26.

1. — Indien de benoeming der leden van het Scheidsgerecht niet plaats heeft binnen de drie maanden te rekenen van het door eene der Partijen tot de andere gerichte verzoek om een Scheidsgerecht in te stellen, zal de zorg om tot de noodige benoemingen over te gaan toevertrouwd worden aan eene derde in gemeen overleg door de Partijen gekozen Mogendheid.

2. — Ingeval geen akkoord bereikt werd aangaande de keus van deze derde Mogendheid, zal de President van den Zwitserschen Bondsraad verzocht worden tot de noodige benoemingen over te gaan.

ARTIKEL 27.

Er zal in den kortst mogelijken tijd voorzien worden in de vacatures die zouden ontstaan tengevolge van overlijden of van ontslag, of van eenige andere verhinderings, volgens de wijze voor de benoemingen vastgesteld.

ARTIKEL 28.

De Partijen zullen een compromis opstellen waarin zij het voorwerp van het geschil en de te volgen procedure zullen bepalen.

ARTIKEL 29.

Bij gebrek aan voldoende aanduidingen of bijzonderheden in het compromis betreffende de in het vorig artikel aangeduide punten, zullen de beschikkingen der overeenkomst van 's Gravenhage van 18 October 1907 voor de vreedzame regeling van internationale geschillen, in de mate waarin het noodig is, toegepast worden.

ARTIKEL 30.

Indien er binnen een termijn van drie maanden na de samenstelling van het Scheidsgerecht geen compromis gesloten werd, zal het geschil door middel van een verzoekschrift van de eene of de andere der Partijen bij het Scheidsgerecht aanhangig gemaakt worden.

ARTICLE 31.

Dans le silence du compromis, ou à défaut de compromis, le Tribunal appliquera les règles du Droit International. En tant qu'il n'existe pas de pareilles règles applicables au différend, le Tribunal jugera *ex æquo et bono*.

CHAPITRE V.

Dispositions générales.

ARTICLE 32.

Les parties s'engagent à s'abstenir de toute mesure susceptible d'avoir une répercussion préjudiciable à l'exécution de la décision judiciaire ou arbitrale ou aux arrangements proposés par la Commission de conciliation et, en général, à ne procéder à aucun acte, de quelque nature qu'il soit, susceptible d'aggraver ou d'étendre le différend.

ARTICLE 33.

Si la sentence judiciaire ou arbitrale déclarait qu'une décision prise ou une mesure ordonnée par une autorité judiciaire ou toute autre autorité de l'une des parties en litige se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit international, et si le droit constitutionnel de la dite partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de cette décision ou de cette mesure, les Hautes Parties Contractantes conviennent qu'il devra être accordé par la sentence judiciaire ou arbitrale, à la partie lésée, une satisfaction équitable.

ARTICLE 34.

Les dispositions de la Présente Convention ne s'appliquent pas aux différends qui, de l'avis de l'une des parties, relèveraient, d'après les principes du droit international, exclusivement de sa souveraineté, ou rentreraient, d'après les Traités en vigueur entre elles, dans sa compétence exclusive. Toutefois, l'autre partie pourra, si elle est d'un avis opposé, faire décider préalablement par la Cour Permanente de Justice Internationale si le différend est de la compétence de celle-ci, telle qu'elle résulte du présent Traité.

Elles ne s'appliquent pas non plus aux différends nés de faits qui sont antérieurs au présent traité et qui appartiennent au passé.

ARTICLE 35.

Les différends relatifs à l'interprétation de la présente Convention, y compris ceux relatifs à la qualification des litiges, seront soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

ARTIKEL 31.

Indien het compromis er over zwijgt of bij gebrek aan een compromis, zal het Scheidsgerecht de regels van het volkenrecht toepassen. Voor zoover er geen dergelijke op het geschil toepasselijke regels bestaan, zal het Scheidsgerecht *ex æquo et bono* uitspraak doen.

HOOFDSTUK V.

Algemeene beschikkingen.

ARTIKEL 32.

De Partijen gaan de verbintenis aan zich te onthouden van elken maatregel die een nadeeligen terugslag zou kunnen hebben op de uitvoering van het rechterlijk of scheidsrechterlijk besluit of op de door de Verzoeningscommissie voorgestelde schikkingen, in het algemeen, tot geene enkele daad over te gaan, van welken aard deze ook zij, waardoor het geschil zou kunnen verergerd of uitgebreid worden.

ARTIKEL 33.

Moest de rechterlijke of scheidsrechterlijke uitspraak verklaren dat een besluit genomen of een maatregel bevolen door een rechterlijke of eenige andere overheid van een der geschilhebbende Partijen geheel of gedeeltelijk in strijd is met het internationaal recht, en moest het grondwettelijk recht van gezegde Partij niet toelaten of slechts op onvolledige wijze toelaten de gevolgen van dit besluit of van dezen maatregel te doen verdwijnen, zoo komen de Hooge Verdragsluitende Partijen overeen dat door de rechterlijke of scheidsrechterlijke uitspraak aan de benadeelde Partij een billijke voldoening zal moeten verleend worden.

ARTIKEL 34.

De beschikkingen van deze Overeenkomst zijn niet van toepassing op de geschillen die, naar de meening van eene der Partijen, volgens de beginselen van het volkenrecht uitsluitend aan hare souverainiteit onderworpen zouden zijn, of volgens de tusschen hen van kracht zijnde Verdragen tot hare uitsluitende bevoegdheid zouden behooren. echter zal de andere Partij, indien zij een tegenovergestelde meening huldigt, vooraf door het Permanente Hof van Internationale Justitie kunnen doen beslissen of het geschil tot de bevoegdheid van dit laatste behoort, zooals deze bevoegdheid uit het onderhavig Verdrag voortvloeit.

Zij zullen ook niet van toepassing zijn op de geschillen ontstaan uit feiten gebeurd voor het sluiten van dit verdrag en die tot het verleden behooren.

ARTIKEL 35.

De geschillen betreffende de uitlegging van deze Overeenkomst, met inbegrip van degene betreffende de qualificatie der geschillen zullen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie onderworpen worden.

ARTICLE 36.

1° La présente Convention sera ratifiée et l'échange des ratifications aura lieu à Bruxelles;

2° La Convention est conclue pour une durée de cinq ans à compter de la date de l'échange des ratifications;

3° Si elle n'est pas dénoncée six mois au moins avant l'expiration de ce terme, elle demeurera en vigueur pour une nouvelle période de cinq ans et ainsi de suite;

4° Nonobstant la dénonciation par l'une des Parties Contractantes, les procédures engagées au moment de l'expiration du terme de la Convention continueront jusqu'à leur achèvement normal.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires susnommés ont signé la présente Convention.

Fait à Ankara, le 8 avril 1931, en double exemplaire.

(s.) L. LECLERCQ.
(L. S.)

(s.) T. RUSTU.
(L.S.)

PROTOCOLE FINAL

ARTICLE UNIQUE.

La Présente Convention sera applicable entre les Hautes Parties Contractantes encore qu'une tierce Puissance ait un intérêt dans le différend.

Ankara, le 8 avril 1931.

(s.) L. LECLERCQ.

(s.) T. RUSTU.

ARTIKEL 36.

1. — Deze Overeenkomst zal bekrachtigd worden en de uitwisseling der bekrachtigingen zal te Brussel plaats hebben.

2. — De Overeenkomst wordt gesloten voor een tijd van vijf jaar te rekenen van den datum waarop de uitwisseling der bekrachtigingen plaats heeft.

3. — Indien zij niet ten minste zes maanden voor het verstrijken van dezen tijd wordt opgezegd, zal zij van kracht blijven voor een nieuw tijdperk van vijf jaar, en zoo voorts.

4. — Niettegenstaande de opzegging door eene der Hooge Verdragsluitende Partijen, zullen de procedures die reeds begonnen zijn op het oogenblik van het verstrijken van den termijn der Overeenkomst, hun loop vervolgen totdat ze normaal afgewikkeld zijn.

TER OORKONDE WAARVAN de bovengenoemde Gevolmachtigden deze Overeenkomst onderteekend hebben.

Gedaan te Ankara, den 8ⁿ April 1931, in dubbel exemplaar.

(get.) L. LECLERCQ.
(L. S.)

(get.) T. RUSTU.
(L.S.)

SLOTPROTOCOL

EENIG ARTIKEL.

Deze Overeenkomst zal tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen toepasselijk zijn, zelfs al moest een derde Mogendheid een belang in het geschil hebben.

Ankara, den 8ⁿ April 1931.

(get.) L. LECLERCQ.

(get.) T. RUSTU.